

Organisatie en financiering van kunst in Groot-Brittannië

Bij de discussie over hoe de beeldende kunst moet worden gefinancierd en georganiseerd is het interessant om te kijken hoe andere landen dat aanpakken. Daar kunnen wij veel van leren. Zo is er de site www.culturalpolicies.net waarop het culturele beleid van alle Europese landen wordt vergeleken.

Groot-Brittannië:

Gemengde financiering

In Groot-Brittannië gaat er 10% van het BNP om in het totale kunstenveld!

Men is zich bewust van het economisch en culturele belang van kunst.

Er is een interessante **mengvorm van zowel overheidsfinanciering als privé-fondsen (Trusts)**.

Geld van de overheid wordt aangevuld met geld van de Nationale Loterij, private schenkingen, filantropische instellingen en bedrijfsponsorship.

Het feit dat privé-donaties fiscaal aftrekbaar zijn is een belangrijke stimulans.

Promotie;

Anders dan in Nederland staat de hedendaagse kunstenaar in GB midden in de publieke belangstelling.

Er zijn documentaires, een site artistsonfilm.org, er is veel publiciteit in de kranten.

Er zijn TVprogramma's die inspelen op actuele tentoonstellingen.

Men maakt intensief gebruik van digitale media: podcasts; webart; visual databases

Je hebt de Turnerprijs van Tate Modern (GBP 40.000/€55,000) sponsor vanaf 2004 Gordon's Gin zie http://www.tate.org.uk/about/faqs/turnerprize_q04.htm

Daarnaast zijn er machtige verzamelaars als Saatchi. En musea zijn gratis.

Kunstenaars krijgen ook hang- en stageld als ze exposeren.

Tate Britain

GB investeert in prestigieuze podia voor beeldende kunst, die de topattracties van Londen vormen en een economische prikkel zijn.

Er is een **toplocatie voor hedendaagse beeldende kunst uit Groot-Brittannië**, de Tate Britain die 1,6 miljoen (2006) bezoekers trekt! Tate Britain (de voormalige Tate Gallery) werd in maart 2000 opgericht waarbij een deel van de kosten (GBP 18,75 van de 32,3 miljoen) door de Heritage Lottery Fund werd opgebracht. Zie ook www.tate.org/uk/britain/

Tate Modern

Daarnaast is de Tate Modern een **toplocatie voor internationale en moderne hedendaagse beeldende kunst**, die 1,6 miljoen bezoekers trekt. De stichting van Tate Modern (in mei 2000 opgericht) kostte GBP 134 miljoen waarvan GBP 50 miljoen van de Lottery Fund afkomstig waren. Tate Modern breidt nu uit met een nieuwe vleugel die in 2012 gereed moet zijn. Kosten GBP 215 miljoen.

Residencies; Uitwisseling tussen kunstenaars, musea en universiteiten in GB

In Nederland hoopt men kunstenaars te lanceren door ze in ateliers in het buitenland te laten werken. Maar succesvolle Nederlandse kunstenaars zijn in eigen land niet meer te zien..

In GB creëert men gastateliers (residencies) in het land zelf, waardoor er een kruisbestuiving plaats vindt tussen de kunstenaar en de instituties (universiteiten, onderzoekscentra, galeries en musea).

Zo zijn er ruim honderd!! **gastateliers voor kunstenaars in musea**, bijvoorbeeld in het British Museum (zogenaamde interventies) en de National Gallery (de Associate Artist Residency).

Zie www.nationalgallery.org.uk/education/artist/default.htm

1 dag per week maakt de kunstenaar en zijn atelier beschikbaar voor het publiek. En naar afloop krijgt de kunstenaar een expositie op een belangrijke locatie binnen de National Gallery.

Daarnaast zijn er de zogenaamde Fellowships, waarbij kunstenaars hun werk ontwikkelen in een **gastatelier aan de universiteit**. Daarbij worden ze in contact gebracht met een breed veld van wetenschappers. De kunstenaar is Fellow, een collega van de wetenschappers en kan met hen van gedachten wisselen, waarbij het creatief proces voorop staat.

De Fellowships duren één of twee jaar en de kunstenaar voor deze periode een salaris dat wordt bekostigd uit privaatgeld (Trusts).

Hieronder vindt u meer informatie van Jane Boyd, lid van Platform Zonder Kunstenaars Geen Kunst *Jane Boyd, gevestigd Londen en Amsterdam, was Leverhulme Trust Artist in Residence 2000 Warburg Institute University of London; ontvanger van AHRB (now AHRC) Award in Creative and Performing Arts 2000 en een Leverhulme Trust Research Fellowship 2006*

jboyd@work.demon.nl

Zonder Kunstenaars Geen Kunst (ZKGGK)

Financiering van kunstenaars in de VK

1) Financiering vanuit de private sector

- a) Fellowship
- b) Scholarships

a) Fellowship

Een **Fellowship** is een, op verdiensten gebaseerde toekenning van een positie aan een instelling (school, instituut, universiteit), of toekenning van een beurs, aan individuele studenten of onderzoekers, bedoeld voor de bevordering van hun opleiding of hun onderzoek. Fellowships worden toegekend op basis van criteria die meestal de waarden en bedoelingen van de gever of stichter van de Fellowship weerspiegelen. Fellowships kunnen gelegenheid geven tot grote of kleine projecten of ondersteuningsmogelijkheden.

De **gever of stichter** van de Fellowship doet een liefdadige investering in onderzoek en ontwikkeling. Meestal wordt de investering gedaan in de vorm van een gift die beheerd wordt door de bezochte instelling of door een onafhankelijke stichting.

Een **voorbeeld** is de Leverhulme Trust, een stichting voor onderzoek en onderwijs, gevestigd in Londen. Deze stichting werd in 1925 opgericht, na de dood van de Victoriaanse ondernemer [William Hesketh Lever](#), met als doel de voortzetting van zijn liefdadigheidswerk. Zij werd oorspronkelijk gedoteerd met een aandeel in Lever Brothers, wat later onderdeel werd van Unilever. Het bestuur bestaat uit leden van het bedrijfsbestuur.

De **voordelen voor de Stichtingsvorm** zijn, onder de Britse wet (aangepast in 2007), dat (i) de Stichting belastingvoordeel krijgt van de overheid, (ii) zij langtermijn financiering kan verstrekken aan een breed scala van onderzoeksprojecten in kunsten en wetenschappen en (iii) de voorwaarden kan bepalen voor elk van de aangeboden Fellowships.

De **voordelen voor de kunstenaar*** zijn, onder andere, (i) het kunnen bereiken van status en erkenning gebaseerd op merites (ii) maximaal twee jaar financiële ondersteuning (iii) atelier ruimte, vaak aangeboden door het gastinstituut (iv) tijd voor onderzoek en experiment en voor het maken van nieuw werk (v) de gelegenheid voor de Fellow om tijdens zijn verblijf deel te nemen in de interdisciplinaire omgeving van het gastinstituut.

*Uitsluitend de beoefenaar van de schone kunsten, dus commerciële kunstenaars komen niet in aanmerking voor deze financiering.

b) Scholarship

Een "Scholarship" (beurs) is een kleinere versie van een Fellowship; beide maken gebruik van een gastverblijf.

2) Voorbeelden uit de publieke sector

- a) Arts and Humanities Research Council (AHRC)
- b) Arts Council
- c) British Council

a) Arts and Humanities Research Council (AHRC)

Elk jaar stelt de Arts and Humanities Research Council (AHRC) ongeveer £90 miljoen regeringssubsidie beschikbaar ter ondersteuning van onderzoek en postdocs in kunst en geesteswetenschappen, van archeologie en Engelse letteren tot design en dans. Per jaar verleent de AHRC subsidie voor ongeveer 700 onderzoekprojecten en 1.500 postdoc plaatsen. Beurzen worden toegekend na rigoureuze collegiale toetsing (peer review) om er zeker van te zijn dat alleen aanvragen van de hoogste kwaliteit worden gehonoreerd. In de afgelopen drie jaar zijn tussen 22% en 29% van de aanvragen succesvol geweest. In een onlangs (15-1-08) verschenen persbericht kondigde de AHRC de volgende budgetverhogingen aan:

- 2008-09 - £103.5m
- 2009-10 - £104.4m
- 2010-11 - £108.8m

(Bron <ahrc.ac.uk>)

b) Arts Council England

De Arts Council England (negen regio's) probeert meer kunst bij meer mensen in meer plaatsen te krijgen. De Council ontwikkelt en bevordert de kunst in heel Engeland en treedt op als een onafhankelijk instituut op afstand van de regering.

Tussen 2006 en 2008 zal de Arts Council England £1.1 miljard aan gelden van de regering en de National Lottery besteden aan de ondersteuning van de kunst (Bron <artscouncil.org.uk>)

c) British Council

De British Council Arts groep brengt de beste kunst uit het Verenigd Koninkrijk naar de rest van de wereld door—vorig jaar—meer dan 1.400 evenementen in 110 landen te ondersteunen (Bron <britishcouncil.org>).

Musea in Groot-Brittannië

-
- Toegang gratis
- Speciale tentoonstellingen plus/min £8.00/€10.00
- Musea die begonnen zijn met een schenking van een prive verzameling zijn vaak verbonden aan een universiteit zoals:
  - Kettles Yard – Cambridge University
  - Fitzwilliam Museum – Cambridge University
  - The Sainsbury Centre for the Visual Arts – University of East Anglia
  - Whitworth Art Gallery – University of Manchester
  - Mead Gallery, Warwick Arts Centre – University of Warwickenzovoorts.
- . Musea die begonnen zijn met een schenking van een privéverzameling zoals
  - Tate Britain en de nieuwe loten van de Tate Galleries, waaronder Tate Modern, Tate St. Ives, Tate Liverpool;
  - Saatchi Gallery
- Prijzen – Turner Prize (Tate Modern) totale waarde £40,000 / €55,000
- Intensieve gebruik van digitale media: podcasts; webart; visual databases
- TV programma's i.v.m. speciale tentoonstellingen
- Artist-in-Residence schema's bij meerder musea

Groei van de Tate

Tate Britain (vroeger Tate Gallery geopend 1897) werd in maart 2000 geopend.

Kosten van de uitbreiding van de Gallery £32.3 million waarvan £18.75 million van de Heritage Lottery Fund (HLF)

Focus – Britse beeldende kunst vanaf 1500;

Bezoekers 1.6 miljoen (2006)

Tate Modern werd in mei 2000 geopend.

Kosten van de Gallery £134 million waarvan £50 million van de Lottery

Focus – internationale hedendaagse kunst

Bezoekers 5.5 miljoen (2007)

Tate Modern – de **Nieuwe Vleugel 2012** . Kosten £215 million

Tate St Ives werd in 1993 geopend

Bezoekers 200.000 (2006)

Focus – 20ste eeuw

Tate Liverpool werd in 1988 geopend

Focus – Britse/internationale kunst vanaf 1500 tot heden

Bezoekers 500.000 (2006)

Jane Boyd 29 januari 2007

jboyd@work.demon.nl

© Jane Boyd